

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації на тему: «Розвиток державної гендерної політики України в умовах децентралізації» здобувачки ступеня доктора філософії

Намазової Юлії Ісмаїлівни

за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування
галузі знань 28 Публічне управління та адміністрування

Публічна презентація проведена на кафедрі публічного управління та менеджменту Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського 2 жовтня 2024 року, протокол № 4.

1. Актуальність теми дослідження. Процес децентралізації в Україні та пов'язані з ним напрямки реорганізації суспільно-політичного життя створюють додаткове підґрунтя для інтеграції стандартів міжнародних нормативних актів та виконання відповідних національних зобов'язань на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях щодо забезпечення прав людини, гарантування рівних можливостей для жінок і чоловіків та ліквідації проявів дискримінації у рамках реалізації державної гендерної політики. У таких умовах гендерна рівність є вкрай актуальним аспектом в умовах демократизації суспільства на шляху євроінтеграційного курсу України. Зокрема, вирішення проблем гендерного рівноправ'я є невід'ємною складовою імплементації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, що позиціонується у якості стратегічної цілі державної політики. Окрім цього, розробленні дієвих механізмів державної гендерної політики є стратегічною метою у досягненні сталого розвитку України, зокрема спрямування зусиль держави на гарантування гендерної рівності та усунення будь-яких проявів дискримінації.

Актуальність вибраної теми також полягає у тому, що процес реформування територіальної організації влади має на меті створення умов для підтримки якісного життєвого середовища для громадян, гарантуючи інклюзивність та доступність надання якісних публічних послуг, розвиваючи інститути громадянського суспільства та народовладдя, узгоджуючи при цьому інтереси територіальних громад та держави. Реформа також орієнтована на забезпечення відповідальності місцевої влади за ефективність дотримання антидискримінаційних та гендерночутливих імперативів розвитку державної політики на місцях та наближення процесу та інклюзивності надання послуг до їх безпосередніх користувачів.

Всупереч активному вивченню та просуванню концепції гендерної рівності у світі, в Україні це питання залишається одним із маргінальних елементів науки у сфері державного управління. Це явище можна пояснити історичною спадковістю у розвитку суспільно-політичних стереотипів, наявністю широкого спектру гендерних дискримінацій та домінуванням патріархальних відносин у владному середовищі. При цьому не достатньо науково обґрунтованим залишається проблематика гендерного інтегрування та моделювання інклюзивного розвитку на

рівні територіальних громад в умовах децентралізації.

Мета дослідження полягала в обґрунтуванні теоретичних положень та розробці практичних рекомендацій щодо векторів розвитку державної гендерної політики в умовах децентралізації.

У дисертаційній роботі здійснено аналіз сучасних наукових підходів до вивчення проблем гендерної політики; проаналізовано еволюцію державної політики гендерної рівності в умовах реформи децентралізації; обґрунтовано методичні підходи до оцінювання результативності державної гендерної політики; досліджено сучасні інституційно-правові аспекти державної гендерної політики в умовах децентралізації; проаналізовано сучасні сутнісно-змістовні досягнення гендерного інтегрування в умовах децентралізації; здійснено оцінку результативності державної гендерної політики на рівні громад в умовах правового режиму воєнного стану; вивчено закордонний досвід інституційного та правового забезпечення державної гендерної політики на місцевому рівні; обґрунтовано концептуальні засади розвитку гендерно-орієнтованого врядування в умовах децентралізації та розроблено рекомендації щодо забезпечення інклюзивного розвитку територіальних громад у процесі реалізації державної гендерної політики.

Тому, враховуючи значення та необхідність наукового вивчення проблематики розвитку державної гендерної політики України у сучасних умовах та розробки науково-практичних рекомендацій була обрана тема дисертаційного дослідження «Розвиток державної гендерної політики України в умовах децентралізації».

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційну роботу виконано у Вінницькому державному педагогічному університеті імені Михайла Коцюбинського відповідно до тематики науково-дослідної роботи «Теоретико-методологічні та практичні аспекти публічного управління суспільними процесами в Україні», державний реєстраційний номер: 0122U000282.

Тема дисертаційного дослідження затверджена Вченою радою Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (витяг з протоколу № 4 від 20 жовтня 2021 р.).

3. Наукова новизна результатів дослідження полягала в тому, що *уперше*: розроблено авторську модель інституційної архітектури інклюзивної моделі розвитку територіальних громад у складі якої автором запропоновано створення та залучення до процесу розвитку державної гендерної політики в умовах децентралізації консультативно-дорадчих органів у формі місцевих гендерних рад та узагальнено відповідну «дорожню карту» апробації даної моделі; *удосконалено*: процес розвитку державної гендерної політики в умовах децентралізації шляхом інтегрування на рівні територіальних громад комплексу заходів: гендерний аналіз, оцінка гендерного впливу, гендерний аудит, гендерне навчання, інформаційно-просвітницькі кампанії із питань гендерної рівності, гендерночутливий рекрутинг, гендерно орієнтоване бюджетування, сприяння гендерно-рівному робочому середовищу для чоловіків та жінок; склад чинників, що перешкоджають досягненню гендерної рівності в умовах децентралізації, який

доповнено комплексом гендерних ознак серед яких встановлено домінування сталих суспільних стереотипів із умовно належним характером впливу; науково-практичні рекомендації для місцевих органів державної влади та місцевого самоврядування щодо розвитку місцевої гендерної політики, зокрема шляхом удосконалення освітньої складової підготовки фахівців у сфері публічного управління та адміністрування і включення до складу освітніх програм гендерночутливих компетентностей; *набули подальшого розвитку*: інноваційно-орієнтована візія розвитку державної гендерної політики в умовах децентралізації у формі гендерно орієнтованого врядування із урахуванням актуальних викликів війни та вимог до України у якості кандидата на вступ до ЄС, що передбачає індоктринацію принципів і цінностей гендерної демократії в економічній, соціальній та політичній сферах; модель застосування методу «Прориву» як перспективного інструменту розвитку гендерно орієнтованого врядування в умовах децентралізації в Україні, що передбачає безперервний цикл роботи із планування, удосконалення та навчання із гендерних питань на рівні територіальних громад.

4. Теоретичне та практичне значення результатів дослідження полягає в тому, що спектр сформульованих теоретичних положень та розроблених практичних рекомендацій у частині розвитку державної гендерної політики України в умовах децентралізації можуть бути використані у діяльності органів публічного управління при реалізації програм протидії різним формам дискримінації у процесі виконання державних та місцевих програм соціального захисту; у процесі підготовки фахівців із публічного управління та адміністрування, навчання за відповідними програмами підготовки, забезпечення належних умов професійного розвитку жінок, які працюють у державних органах та органах місцевого самоврядування, та розробки програм профільного підвищення кваліфікації на основі інтеграції компетентностей гендерного спрямування; для забезпечення рівних можливостей жінок і чоловіків у роботі органів публічного управління та у процесі надання адміністративних послуг державними установами та органами державної влади.

5. Використання результатів роботи.

Результати дослідження впроваджено:

- Департаментом соціальної політики Вінницької міської ради (*довідка №08/00/008/70692 від 17.11.2023 р.*)
- Вінницьким державним педагогічним університетом імені Михайла Коцюбинського (*довідка №06/38 від 26.12.2023 р.*)
- Головним управлінням Пенсійного фонду України у Вінницькій області (*довідка № 0200-08-8/113074 від 15.11.2023 р.*).
- Управлінням Державної Міграційної Служби у Вінницькій області (*довідка*)

6. Особиста участь автора.

Основні результати дисертаційного дослідження одержані авторкою особисто. Також аспіранткою було підготовлено чотири статті та одну тезу у співавторстві. У статті «Аналіз сучасних наукових підходів до проблем гендерної політики у системі публічного управління України» (2022 р.) написаної в

співавторстві з Яременком О. І., аспіранткою здійснено ретроспективний аналіз змістовного наповнення терміну «гендер» та базових положень гендерної теорії, у результаті чого запропоновано авторське розуміння даного предикату; у статті «Теоретичні підходи до формування гендерної політики в публічному управлінні» (2022 р.), написаної в співавторстві з Яременком О. І., авторкою обґрунтовано наявність системи гендерних ознак, які стають основою для статусних обмежень серед жінок; у статті «Теоретико-методичні засади формування гендерної політики органів публічного управління» (2022 р.), написаної в співавторстві з Яременком О. І., аспіранткою здійснено оцінку теоретичних засад сучасної державної гендерної політики в Україні, у результаті чого виявлено наявність традиційно-неформальних ієрархічних норм та гендерних ознак жінок; у статті «Mechanisms of formation and implementation of state policy in the field of youth protection» (2022 р.), написаною у співавторстві із Камінською В.В. та Страхніцьким Я.О., здобувачкою узагальнено пропозиції удосконалення державної гендерної політики щодо забезпечення можливостей самореалізації молоді в умовах децентралізації.

Дисертаційна робота виконана на кафедрі публічного управління та менеджменту Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Науковий керівник – кандидат наук з державного управління, декан факультету права, публічного управління і менеджменту Яременко Олександр Іванович.

Розглянувши звіт щодо перевірки на плагіат, встановлено, що дисертаційна робота Намазової Юлії Ісмаїлівни є результатом самостійних досліджень, не містить елементів плагіату та запозичень.

Дисертація характеризується єдністю змісту та відповідає вимогам щодо їх оформлення.

7. Перелік публікацій за темою дисертації. Результати дисертаційного дослідження висвітлено у 16 опублікованих працях, 4 із яких у співавторстві: 6 статей у фахових журналах України (категорія Б) зі спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» (3 одноосібні та 3 у співавторстві); 2 статті – у міжнародних періодичних виданнях (1 одноосібна та 1 у співавторстві); 8 тез у міжнародних конференціях та круглих столах (7 одноосібних та 1 у співавторстві).

8. Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації

Статті у фахових виданнях:

1. Яременко О. І., **Намазова Ю. І.** Аналіз сучасних наукових підходів до проблем гендерної політики у системі публічного управління України. *Інвестиції: практика та досвід.* 2022. № 5. С. 76-81. URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/investplan/article/view/340/342> DOI: 10.32702/2306-6814.2022.5—6.76

2. Яременко О. І., **Намазова Ю. І.** Теоретичні підходи до формування гендерної політики в публічному управлінні. *Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права.* 2022. № 2. С. 70-75. DOI <https://doi.org/10.51547/ppp.dp.ua/2022.2.11>

3. Яременко О. І., **Намазова Ю. І.** Теоретико-методичні засади

формування гендерної політики органів публічного управління. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського Серія: Публічне управління та адміністрування*. 2022. Т. 33 (72), № 2 С. 119-124. DOI <https://doi.org/10.32838/TNU-2663-6468/2022.2/20>

4. **Намазова Ю. І.** Сучасна парадигма державної гендерної політики в умовах децентралізації. *Публічне управління та регіональний розвиток*. 2023. №19. С.220-239. DOI 10.34132/pard2023.19.11

5. **Намазова Ю. І.** Державна політика гендерної рівності в складі інклюзивної моделі розвитку територіальних громад. *Літопис Волині*. 2023. №28. С. 360-366. DOI <https://doi.org/10.32782/2305-9389/2023.28.52>

6. **Намазова Ю. І.** Гендерне бюджетування, як механізм державної політики в умовах децентралізації. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2024. № 2. URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/dy/article/view/3017/3053> DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2156.2024.2.32>

Наукові праці у зарубіжних виданнях

7. **Намазова Ю. І.** Державна гендерна політика України в умовах децентралізації. *Knowledge, Education, Law, Management*. 2022. № 7 (51). С.97-103. DOI: <https://doi.org/10.51647/kelm.2022.7.14>

8. Kaminska V., **Namazova Yu.**, Strakhnitskyi Y. Mechanisms of formation and implementation of state policy in the field of youth protection. *Modern Science*. 2022. №1. P. 41-49.

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації

9. Яременко О. І., **Намазова Ю. І.** Інституційно-правові проблеми гендерної політики в умовах децентралізації публічного управління в Україні. *Публічне управління в Україні: виклики сьогодення та глобальні імперативи: матеріали Міжнар. наук-практ. конф., м. Хмельницький, 11 лют. 2022 р. / Хмельницький: Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова. Хмельницький, 2022. С. 77-79.*

10. **Намазова Ю. І.** Особливості державної гендерної політики України. *Управління інноваційним процесом в Україні: напрями розвитку: матеріали Міжнар. наук-практ. конф., м. Львів, 19-21 трав. 2022 р. Львівська політехніка. Львів, 2022. С. 162-164.*

11. **Намазова Ю. І.** Проблеми гендерної політики в контексті децентралізації влади в Україні. *Наука, освіта, технології та суспільство: актуальні проблеми теорії та практики: матеріали Міжнар. наук-практ. конф., м. Полтава, 25 трав. 2022 р. Полтава, 2022. Ч. 1. С. 62-63.*

12. **Namazova Yu. I.** Peculiarities of modern gender integration in the conditions of decentralization. *International scientific conference «Influence of Europeanization on public management and administration in Ukraine»: conference proceedings (October 5–6, 2022. Riga, the Republic of Latvia). Riga, Latvia: “Baltija Publishing”, 2022. P. 64-68.*

13. **Namazova Yu. I.** Institutional and legal aspects of the state gender policy in

the conditions of decentralization in Ukraine. *International Scientific Conference Development of Scientific Space in the Context of Global Changes: Conference Proceedings*, November 25-26, 2022. Riga, Latvia: «Baltija Publishing». P. 18-22.

14. **Намазова Ю. І.** Урахування проблеми гендерної професійної сегрегації при формуванні державної гендерної політики. *Сучасна парадигма публічного управління: збірник тез IV Міжнар. наук.-практ. конф.* м. Львів 10-12 листоп. 2022р. / За наук. ред. к.е.н., доцента Стасишина А.В.. ЛНУ імені Івана Франка, Львів, 2022. С. 157-161.

15. **Намазова Ю. І.** Інституційно-правове забезпечення децентралізації влади в умовах військового стану в Україні. *Забезпечення прав людини: національний і міжнародний виміри: збірник матеріалів III-ї Всеукр. наук.-практ. конф. до 75-річчя Загальної декларації прав людини*, м. Вінниця, 07 грудня 2023 р. Вінниця, 2024. С. 264-270.

16. **Намазова Ю. І.** Гендерні аспекти соціальної стійкості територіальних громад в Україні. *Глобальні тенденції та національні особливості публічного управління та адміністрування: матер. круглого столу*, м. Вінниця 22 груд. 2023 р. Вінниця: Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, ТОВ «Друк», 2023. С. 52-55.

ВВАЖАТИ, що дисертаційна робота Намазової Ю.І. «Розвиток державної гендерної політики України в умовах децентралізації» за науковим рівнем, практичною цінністю, змістом та оформленням відповідає вимогам пп. 6, 7, 8, 9 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, а також напряму досліджень освітньо-наукової програми Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського зі спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування, галузі знань 28 Публічне управління та адміністрування.

РЕКОМЕНДУВАТИ

дисертаційну роботу «Розвиток державної гендерної політики України в умовах децентралізації» подану Намазовою Юлією Ісмаїлівною на здобуття ступеня доктора філософії до захисту.

Головуючий публічної презентації:
доктор наук з державного управління,
професор

Олег ЛАЗОР

